

Familien på dansk. Spor 1
 Copyright © 2002 by Adil Erdem &
 CDR-Forlag
 Skolebakken 11, DK-8000 Århus C
 www.forlagene.dk / cdr@forlagene.dk
 Omslag og fotos: Ulla Rose Andersen
 Tryk: Nørhaven A/S
 Bind: Bogbinderiet Centrum
 ISBN 87-7841-309-5

Ekspedition:
 Boghandlen eller direkte hos NBC, fax 5636 4039

MATERIALET BESTÅR AF:
 Familien på dansk. Spor 1
 Familien på dansk. Spor 1. Arbejdsbog
 Familien på dansk. Spor 1. Lydbog og
 dialoger på bånd/cd

INDHOLD

FORORD 7

DET ER NEMT AT BO ALENE

Naja har ingen planer om mand og børn 11

LIVET PÅ GÅRDEN

Ole og Mona har en gård i Hvalsø 17

JEG HAR VÆRET FAMILIE FOR MIG SELV

Susanne er adoptivbarn. Hun er 49 år
 og lever alene. Hun har ikke
 besøgt sine forældre i fire år 22

JEG HAR HAFT ET GODT LIV

Erik boede sammen med sin kone,
 Gerda, i 40 år 26

VI HAR ET HELT ALMINDELIGT LIV

Britta og Susanne blev forelsket
 i hinanden. De flyttede sammen
 og har i dag en datter..... 31

TID TIL FAMILIEN

Kenneth og Birgitte synes,
at børnene er vigtigere end penge 37

MODERNE KÆRESTER

Jette og Bo har været kærester i mange år.
Men de vil ikke flytte sammen.
De bor i hver sin lejlighed 42

VI ER DERES RIGTIGE FORÆLDRE

Karsten og Grith kunne ikke få børn sammen.
De adopterede Mark og Mika
fra Sri Lanka 47

EN STOR FAMILIE

Ulla fik uddannelse, mand og børn,
og så blev hun skilt 54

ET LYKKELIGT ÆGTESKAB

Sonja og Frank er pensionister 58

FORORD

Ideen til denne bog opstod i forbindelse med mit job som underviser på en sprogskole, da en ung pakistansk pige sagde, at det ikke var til at forstå de danske familiemønstre.

Jeg kunne på mange måder følge min pakistanske elev, og allerede på det tidspunkt begyndte jeg derfor at skrive nogle af de tekster, der nu er med i denne bog. Jeg delte teksten om Naja ud til eleverne. Men det løste ikke problemet for min pakistanske elev. Hun forstod ikke Najas valg, og hun spurgte, om man overhovedet kunne sige, at Naja havde et familieliv, når hun havde valgt at leve alene. Jeg begyndte at forklare, at jeg var enig med Naja i, at det godt kan lade sig gøre at skabe et hjem uden mand og børn, og at jeg forstod, at Najas forældre og omgangskreds ikke kunne drømme om at blande sig i hendes privatliv. Men jeg kunne mærke på min pakistanske elev, at hun

tog afstand fra den måde at leve på. Så sagde en tyrkisk pige pludselig højt: »Hvis der var økonomisk, uddannelsesmæssig og social ligestilling i den provins, jeg kommer fra, ville 40 procent af kvinderne lade sig skille, og hvis de selv kunne vælge, ville mange ligesom Naja hellere have en uddannelse end ægteskab og børn. Sådan ville det også være i den provins, du kommer fra,« sagde hun og kiggede på den pakistanske pige.

Det blev begyndelsen på en heftig diskussion, og vi fortsatte med at arbejde med teksten om Naja i tiden efter. Vi fik diskuteret Najas valg og de fordele og ulemper, der er ved et liv som hendes.

Jeg medbragte hen ad vejen flere tekster og underviste sideløbende i kvindernes kamp for ligestilling i 70'ernes Danmark, i Grundtvigs højskoletanke, folkeoplysning, det sociale system og velfærdssamfundets utallige ydelser og fordele og ulemper. Og det vidunderlige var, at man på holdet nu fik forståelse for mange af de personer, der er omtalt i bogen. For deres situation og for deres valg. Gennem lange diskussioner, hvor alle

fordomme frit kunne komme til udtryk, fik eleverne forståelse for, at en familie kan være mange ting.

Jeg håber, at denne bog kan bidrage til undervisningen i kultur- og samfundsforhold og sætte gang i diskussionen i andre klasser. Gennem diskussion og dialog kan eleverne opnå en forståelse for dansk kultur og derfor føle sig mere hjemme i Danmark. Og det er vigtigt, at eleverne også får en viden om, hvordan den danske kultur har udviklet sig. At de lærer, hvordan den danske familie havde det for blot 50 år siden. At de finder ud af, at det ikke er guderne, der har sørget for ligestilling for de danske kvinder, men at kvinderne selv tog kampen op. Og at de forstår, at kvindernes kamp for ligestilling og indtog på arbejdsmarkedet har haft stor betydning for udviklingen af det danske samfund.

Materialet er oplagt til spor 1 og opefter i indvandrerundervisning, men det kan også bruges i modtageklasser for indvandrer- og flygtningebørn.

Jeg finder det vigtigt, at eleverne opfordres til

også at læse dansk skønlitteratur, når de arbejder med temaer om kultur og samfundsforhold. Gennem skønlitteraturen vil de få en yderligere forståelse for mange situationer.

For mig personligt har det været en oplevelse at interviewe de danske familier. Jeg har fundet ud af, at trods de kulturelle og sociale normer, har danskere mange træk tilfælles med andre folkeslag, hvad enten det er pakistanere eller franskmænd.

Og jeg vil gerne sige en stor tak til mine elever, som gav mig ideen til bogen, og til de mange danske familier, der har ladet mig komme ind i deres hjem, og som medvirker i denne bog.

Adil Erdem

DET ER NEMT AT BO ALENE

NAJA HAR INGEN PLANER
OM MAND OG BØRN.

Naja bor i København. Hendes forældre kommer fra Bornholm. De flyttede til København for at uddanne sig. Faren opgav uddannelsen og begyndte at arbejde. Moren gjorde sin uddannelse færdig. Hun blev socialrådgiver.

»Min bror og jeg blev født i København. Vi havde det godt, da vi var børn.«

Najas forældre blev skilt, da Naja startede på lærerseminariet. Kort efter flyttede hun hjemmefra.

Først boede hun hos sin kæreste, og så lejede hun et værelse i Brønshøj.

»Jeg besøgte både min far og mor. Så blev min far arbejdsløs. Han begyndte at drikke. Så holdt jeg op med at besøge ham. Men jeg havde min mor. Hun er en stærk kvinde,« fortæller Naja.

JEG VIL VÆRE EN GOD LÆRER

Da Naja blev færdig med sin uddannelse, begyndte hun at arbejde som lærer på Nørrebro.

Hun er glad for sit arbejde og sin toværelses lejlighed. Naja har ikke en fast kæreste.

»En kæreste er ikke så vigtig for mig. Jeg arbejder meget, og mit arbejde betyder meget for mig. Jeg vil være en god lærer. Jeg vil også rejse meget. Jeg tænker ikke på, at jeg absolut skal have mand og børn.«

Naja har en god veninde, som hun skal have tid til. De rejser sammen. Og så går de tit i byen sammen. For eksempel på café og i biografen. Nogle gange er Naja heldig og møder en sød fyr i byen. Men de er ikke kærester ret længe. Det er Naja ikke ked af.

EN VENINDE ER VIGTIGERE END FAMILIEN

Najas mor er flyttet tilbage til Bornholm. De ses ikke så tit mere. Men de ringer til hinanden. Najas mor vil gerne have et barnebarn. Men Naja har ikke planer om at få børn. Hendes bror vil heller ikke have børn her og nu. Han bor i USA

og vil være musiker. Naja har ikke set sin bror i to år. Måske vil hun snart besøge ham.

Naja har familie på Sjælland. Hun har en morster, en morbror og to farbrødre. Men hun ser dem ikke ret tit.

»Jeg har ikke tid. Jeg bruger min fritid på mig selv og mine venner. I Danmark har man ikke meget fritid. Man arbejder meget og skal være dygtig til sit arbejde. Ellers bliver man arbejdsløs.«

For Naja er en veninde vigtigere end familien.

»Jeg har det sjovt sammen med min veninde, Nana. Hun er min bedste veninde. Vi kan godt lide at være sammen. Hvad skal jeg snakke med min fætter Bjørn om? Han har kun thailandske piger i hovedet.«

FRITID

Naja spiller tennis sammen med en anden veninde. Men de besøger ikke hinanden privat.

»Hun er kun min tennis-veninde. Jeg har truffet hende på en rejse.«

DET ER NEMT AT BO ALENE

Naja laver ikke altid selv mad. Hun laver kun rigtig mad, når hun har gæster. Ellers køber hun ikke noget, der skal koges eller steges. »Jeg spiser pizza tre gange om ugen. Det er nemt og billigt. Så sparer jeg både tid og penge.«

Naja er glad for sit liv. Hendes familieliv passer hende fint. Hun synes, at det er nemt at bo alene i Danmark.

LIVET PÅ GÅRDEN

OLE OG MONA HAR EN GÅRD I HVALSØ.

Mona og Ole mødte hinanden til en fest. De snakkede sammen, og Ole inviterede Mona på restaurant. Sådan startede deres liv sammen. Senere blev de gift. I dag er Mona 45 år og arbejder som pædagog. Ole er 47 år og arbejder på et posthus. Han arbejder på gården, når han kommer hjem fra arbejde. Mona hjælper ham tit.

»Vi dyrker jorden, og så har vi grise, får, køer og høns. Men vi tjener ikke nok ved det. Derfor har vi hver vort arbejde,« siger Ole.

EN FORSIGTIG START

Mona var lige blevet skilt, da hun mødte Ole. Hun var pædagog og arbejdede i Tåstrup.

»Jeg havde mange problemer med min første mand. Derfor ville jeg lære Ole godt at kende. Og det tog lang tid,« siger Mona.

Men det gik godt med Ole og Mona.

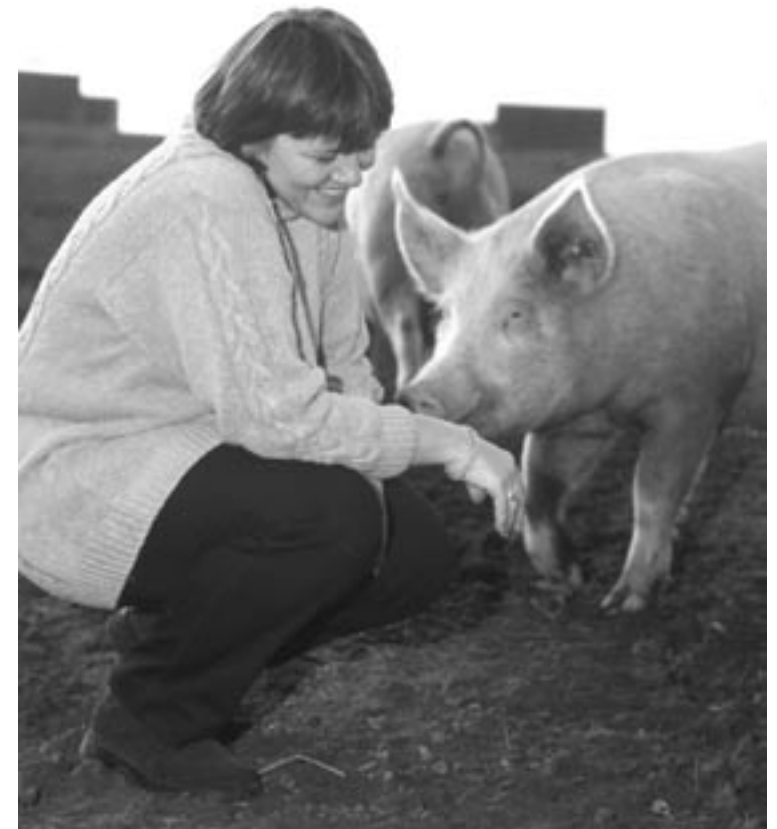
Ole lejede sit hus i Hvalsø ud og flyttede hjem til Mona i Tåstrup. Ole blev også stedfar for Monas søn, Jes. Det var ikke let for Ole. Men han og Jes blev til sidst gode venner.

»Jeg kedede mig i Tåstrup. Jeg savnede mit hus i Hvalsø. Så flyttede vi til Hvalsø. Det var dejligt at bo i Hvalsø igen,« siger Ole og smiler.

Mona og Ole fik to børn sammen: en pige og en dreng. De er 15 og 16 år i dag. Så nu har Mona og Ole tre børn. Jes er 22 år og bor i Valby.

»Vi elsker Jes ligesom vores andre børn. Han kommer tit på besøg,« siger Ole.

OLES FAR HJÆLPER TIT OLE OG MONA

Efter nogle år i Oles hus købte parret en gammel gård.

»Der er altid et vindue, der skal skiftes ud,« siger Mona.

Oles far har også en gård. De er naboer. Det passer Ole og Mona fint. Oles far hjælper dem tit.

»Min far er gammel landmand. Han ved meget om landbrug,« siger Ole.

FAMILIE OG VENNER

»Min far og mor bor i Tåstrup. Vi besøger dem en gang om måneden. Men jeg ser ikke mine søskende så tit,« siger Mona og kigger på Ole.

»Jeg ser heller ikke mine søskende så tit,« siger Ole.

»Mine søskende har også meget travlt. Men vi mødes til familiefester. Det er dejligt,« siger Ole.

Ole og Mona besøger deres venner, når de har tid. De spiser sammen og har det hyggeligt.

RØDVIN OG HYGGE

Ole og Mona tager tit i byen. De går på restaurant og i biografen. Men de kan også godt lide at hygge sig derhjemme.

»Vi vil ikke bare sidde i sofaen og se fjernsyn. Så kigger man ikke på hinanden. Vi kan godt lide at sidde og snakke og drikke rødvin,« siger Mona.

Ole og Mona vil ikke bo i en stor by. De kan godt lide at bo på landet. De har også mange planer. De vil åbne en lille butik på gården. De vil sælge økologiske grøntsager, frugt og kød.

JEG HAR VÆRET FAMILIE FOR MIG SELV

22 SUSANNE ER ADOPTIVBARN.
HUN ER 49 ÅR OG LEVER ALENE.
HUN HAR IKKE BESØGT SINE ADOPTIV-
FORÆLDRE I FIRE ÅR.

»Jeg har ikke haft en familie i mange år. Jeg har været familie for mig selv,« siger Susanne.

Susanne kan ikke huske sine rigtige forældre. Hendes mor blev syg lige efter, at hun blev født. Susanne blev adopteret af en familie i Roskilde, da hun var tre uger gammel.

»Min far og mor blev skilt kort efter. Min mor

besøgte mig tit hos min nye familie. Det gjorde hun i to år. Så kom hun ikke mere. Mine adoptivforældre fortalte mig, at min mor var en smuk kvinde. Min far arbejdede på et skibsværft. Det er det eneste, jeg ved om mine rigtige forældre,« siger Susanne.

VILLE IKKE HAVE EN UDDANNELSE

Susanne voksede op hos sine adoptivforældre. Efter niende klasse begyndte hun at arbejde. Hun ville ikke have en uddannelse.

»Jeg var fræk. Jeg ryddede ikke op efter mig. Jeg stjal. Og jeg havde ingen kæreste eller venner. Jeg røg også hash. Mine adoptivforældre smed mig ikke ud. Men de var trætte af mig,« siger Susanne.

Hun blev arbejdsløs efter nogle år. Hun gik på nogle kurser, men hun fandt ikke arbejde igen. Så begyndte hun at drikke.

»Det er derfor, jeg ikke har fået arbejde og ikke har fundet en mand. Jeg drikker for meget,« siger Susanne.

GODE FORÆLDRE

Susanne har ikke besøgt sine adoptivforældre i fire år. Det er, fordi hun ikke har tid. Men hun ringer til dem. Det er vigtigt for Susanne, at de har det godt.

»De elskede mig. De var nogle gode forældre. Men jeg var ikke sød. De havde mange problemer med mig, da jeg gik i skole. Jeg slog tit andre børn. Jeg var en vild pige,« siger Susanne.

INTET ARBEJDE, INGEN VENNER

Susanne flyttede til København. Men i 1997 mistede hun sin lejlighed. Det var, fordi hun ikke betalte sin husleje. Hun brugte alle pengene på øl. Så nu bor hun forskellige steder i byen.

»Mine venner er dem, jeg drikker sammen med. Vi danskere har rigtige venner, når vi har et arbejde.«

Lige nu bor Susanne hos en pige, hun kender. Men Susanne vil gerne have sin egen lejlighed. Og så vil hun drikke mindre.

Susanne tror ikke, at hun kan få et rigtigt arbejde. Men hun vil snakke med sin socialrådgiver. Hun vil gerne lave noget. Hun vil gerne være sammen med andre mennesker.